

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่ง
โบราณสถานในเขตพื้นที่เมืองเก่าจังหวัดลำพูน และพื้นที่ต่อเนื่อง

ผู้เขียน นางสาวสุรีย์รัตน์ กองวี

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ไพรัช ตระการศิรินนท์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการ และวิธีการจัดการ โบราณสถาน
ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และพระสงฆ์ 2) ศึกษาวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ
ของประชาชนในการบริหารจัดการ โบราณสถาน 3) ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการและกลไกการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ โบราณสถาน และ 4) เพื่อระบุปัญหาและอุปสรรคใน
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ โบราณสถาน

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามประชาชนในพื้นที่
อำเภอเมือง และอำเภอป่าซาง จำนวน 399 คนและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์หน่วยงาน
ราชการ หน่วยงานเอกชน พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชนที่มีส่วนร่วมในการขุดค้น
ขุดแต่ง โบราณสถาน แจ่งเบาะแสปัญหาที่เกิดขึ้นกับโบราณสถาน

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) เมื่อเกิดปัญหาหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นกับโบราณสถาน สำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่
ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก จะเข้าไปดำเนินการแก้ไขโดยวิธีการเข้าไปศึกษาว่าสภาพเดิมเป็นอย่างไร มี
ความเป็นมาอย่างไร และมีวิธีการที่จะบูรณะให้เกิดความมั่นคงอย่างไร หลังจากนั้นก็จะทำความเข้าใจ
เข้าใจร่วมกันกับประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการซ่อมแซม บูรณะ ซ่อมแซมให้
มีสภาพคงเดิมมากที่สุด พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หริภุญไชย จังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการออก
สำรวจแหล่ง โบราณสถาน ในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดทำระบบข้อมูล โบราณสถาน เพื่อหา
แนวทางในการจัดการให้ถูกต้อง เหมาะสมต่อไป สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน ได้จัดตั้ง
ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น และจัดให้มีอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดก
ทางศิลปวัฒนธรรมขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ป้องกันภัยที่เกิดขึ้นกับโบราณสถาน สำนักงาน
โยธาธิการและผังเมือง จังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการกำหนดพื้นที่เมืองเก่าลำพูนขึ้น แต่ในส่วน

พื้นที่อำเภอป่าซางนั้นยังไม่ได้กำหนด และยังได้ดำเนินการจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดลำพูนขึ้น หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดลำพูน ได้ดำเนินงานด้านการรวบรวมข้อมูลแหล่งโบราณสถานในจังหวัด เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ใฝ่ระวังคูแลโบราณสถาน และออกสำรวจโบราณสถาน เป็นต้น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาระหน้าที่ในการดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ และหอจดหมายเหตุ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการประสานแจ้งเหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นกับโบราณสถานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินงานแก้ไข อีกทั้งให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการขุดค้น ขุดแต่ง และบูรณะโบราณสถาน เป็นต้น

สำหรับโบราณสถานในวัด กรณีมีการซ่อมแซม ก่อสร้าง และบูรณะโบราณสถานวัดบางแห่งจะจัดให้มีการประชุมชาวบ้าน เพื่อหาแนวทางในการจัดการร่วมกัน หรือถ้าเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นกับโบราณสถาน เช่น แตกร้าว ถล่ม ทางวัดจะเข้าแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาดำเนินการแก้ไขทันที ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทางวัดก็จะดำเนินการซ่อมแซมเอง

นอกจากนี้หน่วยงานเอกชน ได้แก่ เครือข่ายชุมชนจังหวัดลำพูน ซึ่งมีเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน ที่ทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกลุ่ม เพื่อร่วมกันดูแลโบราณสถาน และพัฒนาโบราณสถานในชุมชน และบริษัทเหมอกรีน เป็นบริษัทที่รับจ้างขุดค้น ขุดแต่ง บูรณะ และศึกษาด้านโบราณคดี ก่อนดำเนินการบูรณะโบราณสถาน ทางบริษัทจะชี้แจงการดำเนินงานให้ประชาชนเข้าใจก่อน หลังจากนั้นทางบริษัทก็จะดำเนินการขุดค้น ขุดแต่ง และศึกษาวิเคราะห์ด้านโบราณคดีต่อไป

2) ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ โบราณสถานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก การดำเนินการในด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ และจัดการต่อโบราณสถานมีน้อยมาก และไม่มีอย่างต่อเนื่อง

3) กระบวนการและกลไกต่าง ๆ ที่ภาครัฐ ภาคเอกชน จัดทำขึ้นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โบราณสถานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก การดำเนินงานในการบริหารจัดการแหล่งโบราณสถานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจำกัด การประชุม อบรม และสัมมนาส่วนใหญ่จะเชิญเพียงแกนนำประชาชน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชนเท่านั้น ขณะเดียวกันภายหลังที่จังหวัดลำพูนได้เริ่มดำเนินงานโครงการมรดกโลกเมืองลำพูนขึ้น ทางหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชน จังหวัดลำพูนเริ่มตระหนัก ส่งเสริม และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และจัดการ

โบราณสถานมากขึ้น เช่น ออกสำรวจแหล่งโบราณสถาน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในการขุดค้น ขุดแต่งโบราณสถาน เป็นต้น

4) ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการโบราณสถาน ได้แก่ ประชาชนมองว่าตนเองไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการโบราณสถาน จึงไม่กล้าเข้าไปมีส่วนร่วม มองว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง อีกทั้งประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ หวงแหนโบราณสถาน และการดำเนินงานจัดการโบราณสถานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประสานสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง เป็นต้น

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a detailed illustration of an elephant standing and facing left. Above the elephant's head is a traditional Thai umbrella (parasol) with multiple tiers. The entire central design is enclosed within a circular border. The Thai text 'มหาวิทยาลัยเชียงใหม่' is written along the top inner edge of the circle, and 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964' is written along the bottom inner edge. There are decorative floral motifs on either side of the elephant's head.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	People's Participation in the Administration of Archaeological Monuments in the Old City of Changwat Lamphun and Neighboring Area	
Author	Miss Sureerut Kongvee	
Degree	Master of Public Administration	
Thesis Advisory Committee	Associate Professor Seksin Srivatananukulkit	Chairperson
	Associate Professor Pairat Trakamsirinont	Member

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to examine the processes and methods of archaeological monuments' management by the relevant public and private sectors as well as Buddhist monks; 2) to investigate people's knowledge and understanding in managing archaeological monuments; 3) to analyze processes and mechanisms of people's participation in managing archaeological monuments; and 4) to identify problems and obstacles of people's participation in managing archaeological monuments.

Quantitative data were collected through questionnaire from 399 people living in Muang district and Pasang district while qualitative data were collected through interviews from government officials, private workers, Buddhist monks, local intellectuals and people taking part in digging and reporting problems found with the archaeological monuments.

The findings could be summarized as follows:

1) When problems or any incidents happened in archaeological monument areas, the Eighth Archaeology Regional Office of Chiang Mai would be the major organization solving the problems by surveying the old condition and the background and studying for the restoring approaches. It would be then publicized for peoples and other organizations' understanding how to restore a previous condition as much as possible. The Haripunchai National Museum, Lamphun province, constantly surveyed the archaeological monuments in Lamphun in order to set up the archaeological monuments database system for suitable management approaches. The Lamphun Provincial Culture Office established the Local Cultural Surveillance Center and to

assign the local volunteers to protect cultural and arts heritage. Lamphun Office of Public Works and Town & Country Planning designated the old city areas in Lamphun, except Pasang District, and prepared the whole city planning. Lamphun Natural Environment and Local Arts Reserve Unit collected the ancient remains database and publicize about the environmental and fine arts conservation, historical places preservation and historical areas survey to general public. The local government organizations were in charge of overseeing the archaeological places, objects, museums and archives. Moreover, they were also responsible for informing and reporting problems or incidents occurring in the ancient remains to relevant agencies and supporting budget for searching, digging, and restoring them.

Regarding the repair, reconstruction and restoration of archaeological monuments in temples, some temples arranged the meeting for local people to help together in resolving problems. If there was a problem occurred with the archaeological monuments, for instance, breaking or collapse, the temples would inform the relevant organizations or the temples would restore by themselves if there was no support from the related government organizations.

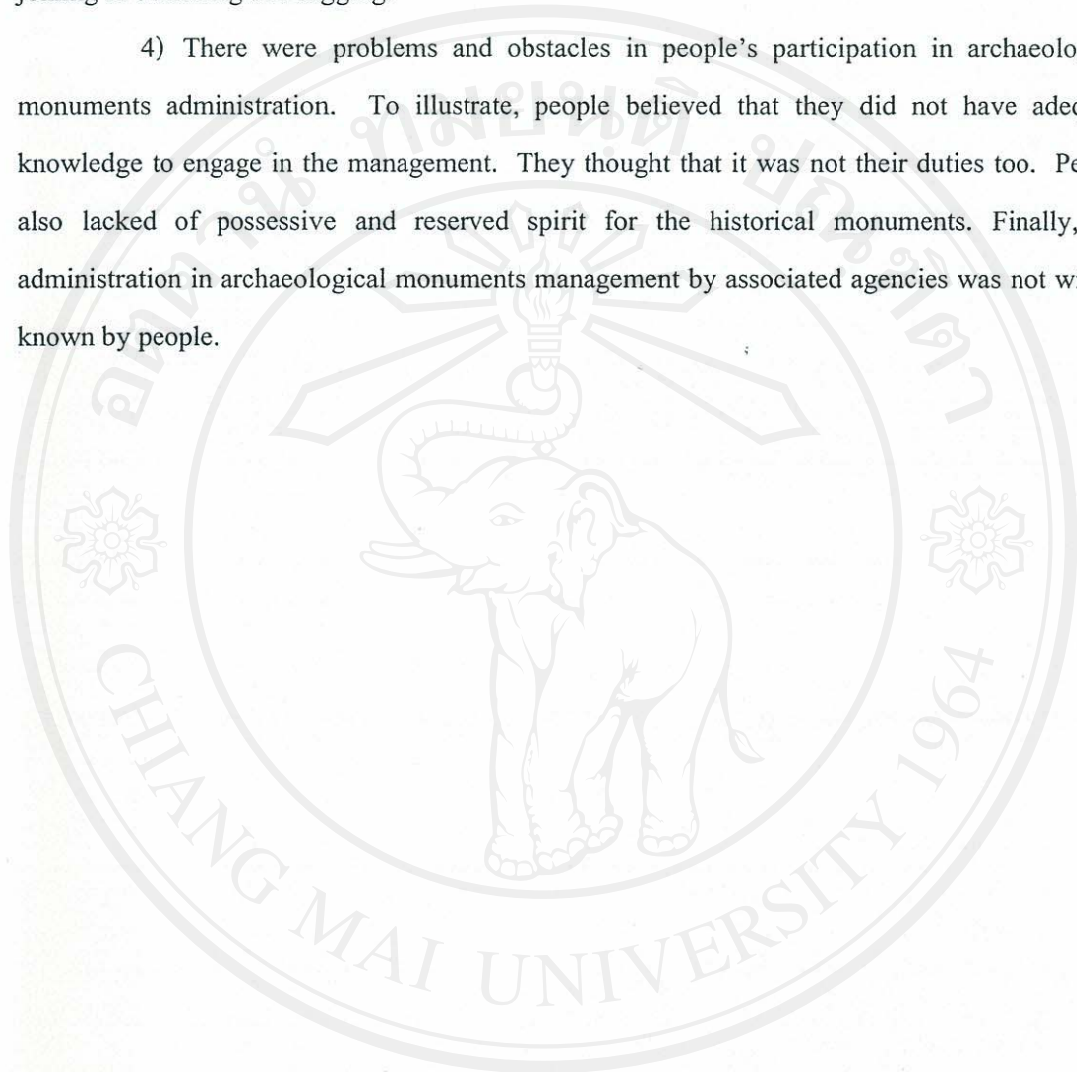
Furthermore, Lamphun Culture and Arts Network, the private sector, was responsible for preserving, promoting and supporting the community activities concerning the group gathering for overseeing and improving the historical remains in their community. Before the Shergreen Company, the archaeological study and work company, studying or repairing the historical monuments, the company would inform local people to understand and accept.

2) Generally, most people got knowledge and understanding in archaeological monuments management in the medium level. This was because the government agencies providing the activities to promote the archaeological monuments protection and management spirit in minimal and inconsistently.

3) Process and mechanisms, created by the government and private sectors, provided opportunities for people to participate in archaeological monument management in the medium level. To clarify, the opportunity for people to take part in managing the historical monuments was limited because only the leaders and community committee were invited for meetings, seminars and training courses. However, after Lamphun began to carry out the Heritage Project, the public and private sectors as well as the people organization sector in Lamphun started to

promote a sense of participatory conservation spirit, for instance, surveying the historical remains, joining in searching and digging.

4) There were problems and obstacles in people's participation in archaeological monuments administration. To illustrate, people believed that they did not have adequate knowledge to engage in the management. They thought that it was not their duties too. People also lacked of possessive and reserved spirit for the historical monuments. Finally, the administration in archaeological monuments management by associated agencies was not widely known by people.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved